NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

O úspechu krajiny rozhodnú zručnosti a talent

Zaváži to, čo ľudia reálne vedia, nie počet rokov v školských laviciach

Inkluzívnejšie školy rozširujú príležitosti

Skorá podpora pomáha väčšiemu počtu detí uspieť

Správne zladenie zručností a pracovných miest zvyšuje rast

Zdravie a celoživotné vzdelávanie podporujú kariérny rast

potrebujeme oboje

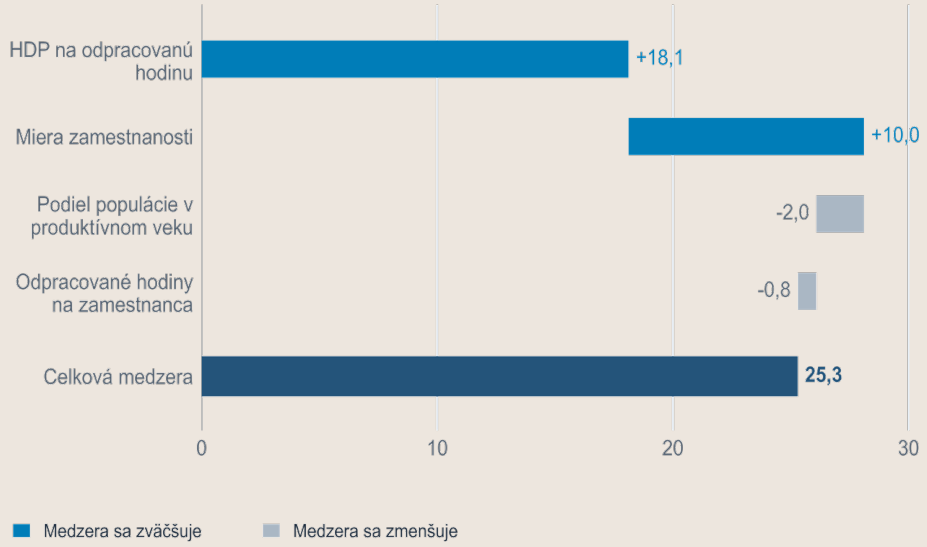
Bývanie, dostupná starostlivosť o deti a cielená migrácia pomáhajú zapĺňať pracovné miesta

Dobiehanie EÚ sa zastavilo

Zaostávame za EÚ

Nižšia produktivita a menej pracujúcich brzdia rast HDP na obyvateľa.

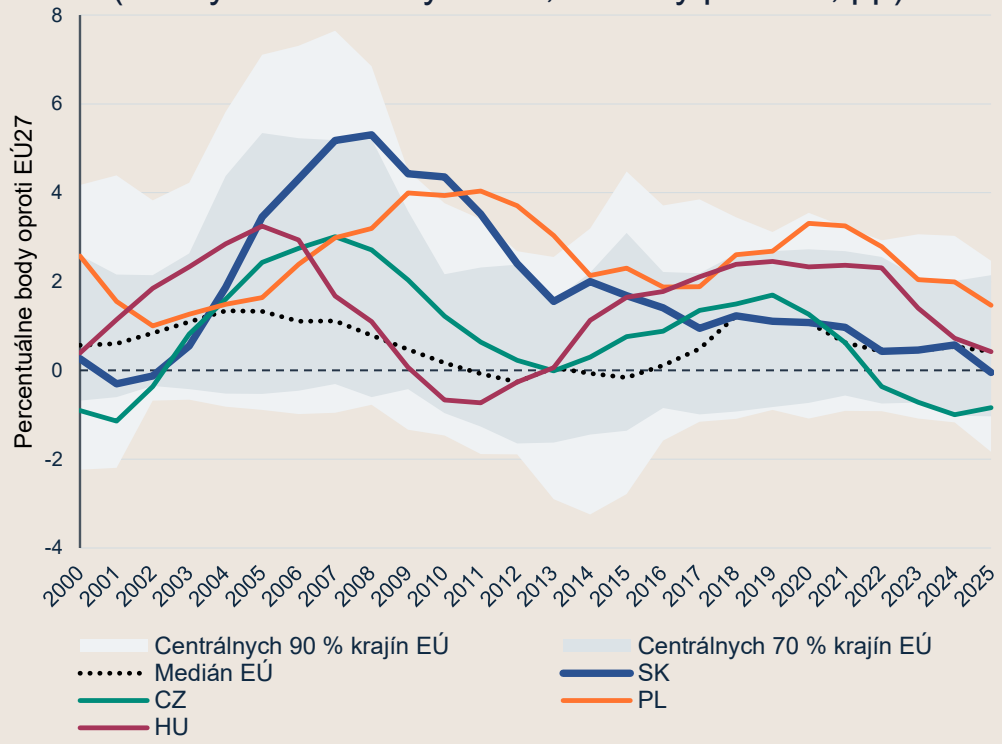
Rozdiel HDP na obyvateľa oproti EÚ, 2025
(príspevky v percentuálnych bodoch) [1]

Motor dobiehania stratil silu

Slovensko už Európu prakticky nedobieha.

Priemerný rast Slovenska oproti EÚ
(reálny HDP na obyvateľa, 5-ročný priemer, pp) [2]

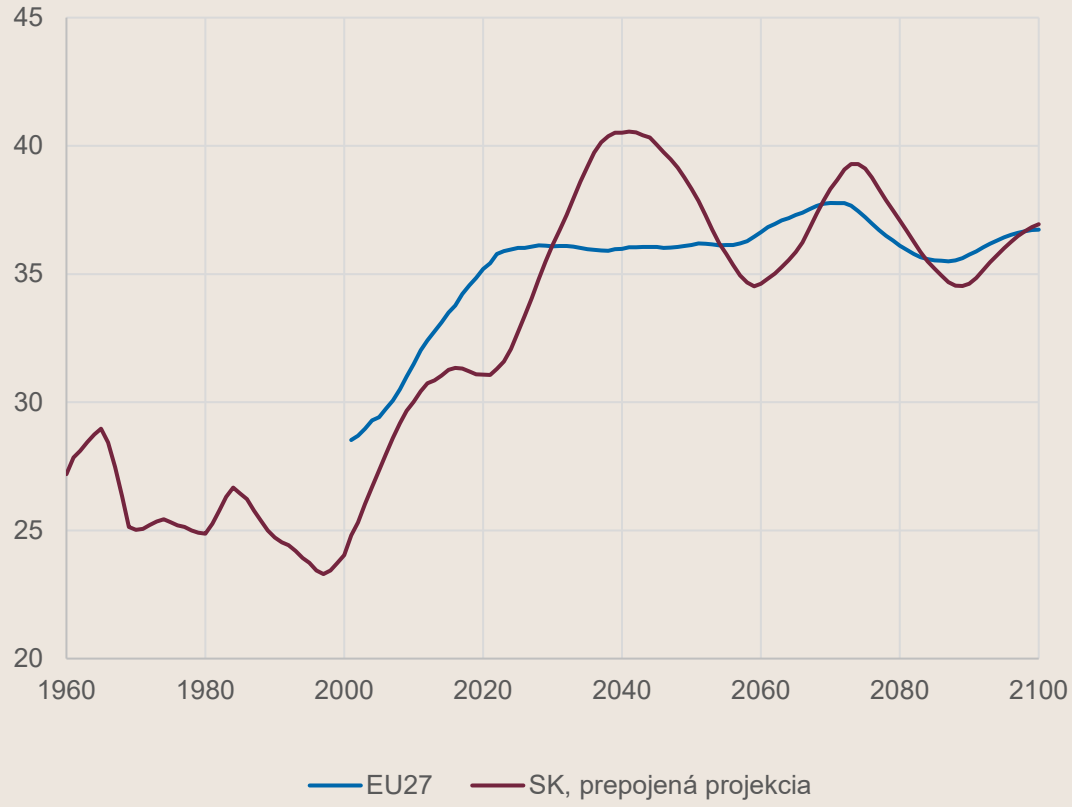

Starnutie zmení trh práce

- **Očakáva sa, že populácia v produktívnom veku bude klesať.** Na trhu práce bude pribúdať seniorov.

- **Zdravý pracovný život a vyššia produktivita sa stávajú dôležitejšími.**

Podiel ľudí vo veku 50–64 rokov na populácii vo veku 20–64 rokov (%)

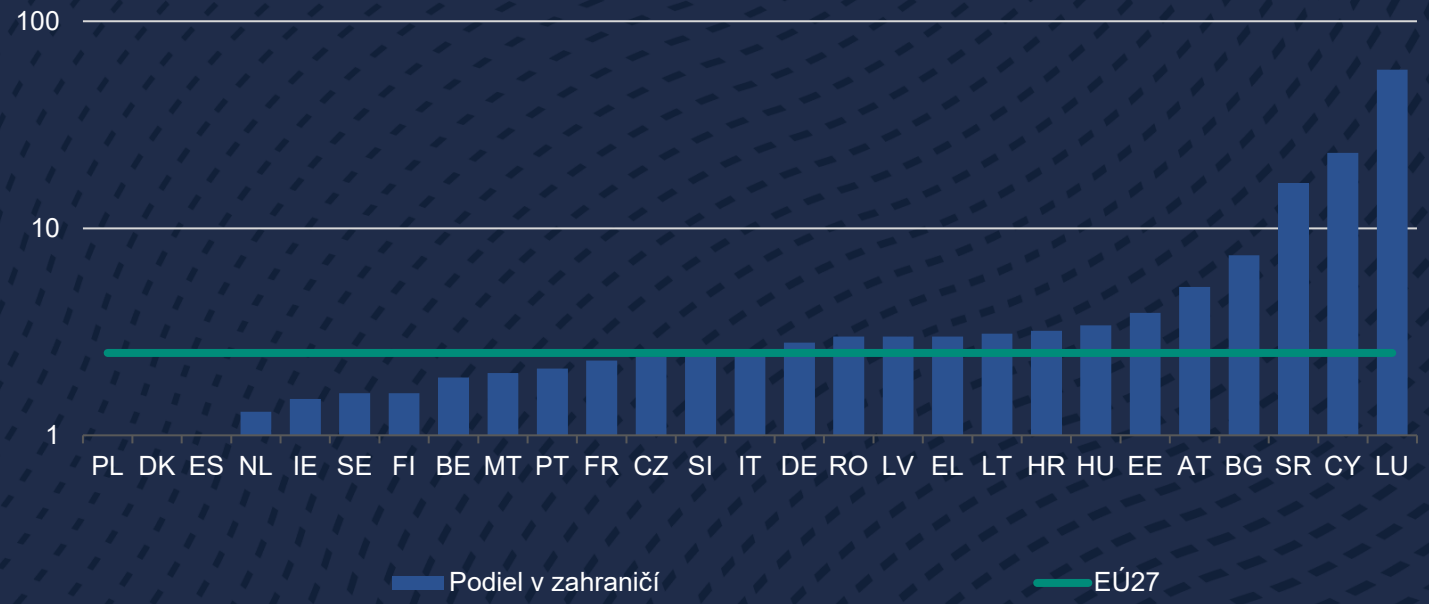

Talent odchádza

Jeden zo šiestich slovenských vysokoškolských študentov študuje v zahraničí

Príležitosti na návrat sú dôležité pre domácu ekonomiku

Vysokoškolskí študenti študujúci v zahraničí, 2024
(% všetkých vysokoškolských študentov) [1]

Starnutie

Dlhovekosť dokáže zvyšovať úspory a znižovať prirodzenú úrokovú mieru (r*).

Tempo rastu ekonomiky rozhoduje

Slovensko potrebuje rásť rýchlejšie

r*

Je dôležité, aby hodnoty pre Slovensko a eurozónu boli podobné.

Produktivita

Jej rýchlejší rast dokáže zvyšovať r* vďaka vyšším výnosom a investíciám.

Veľkosť populácie

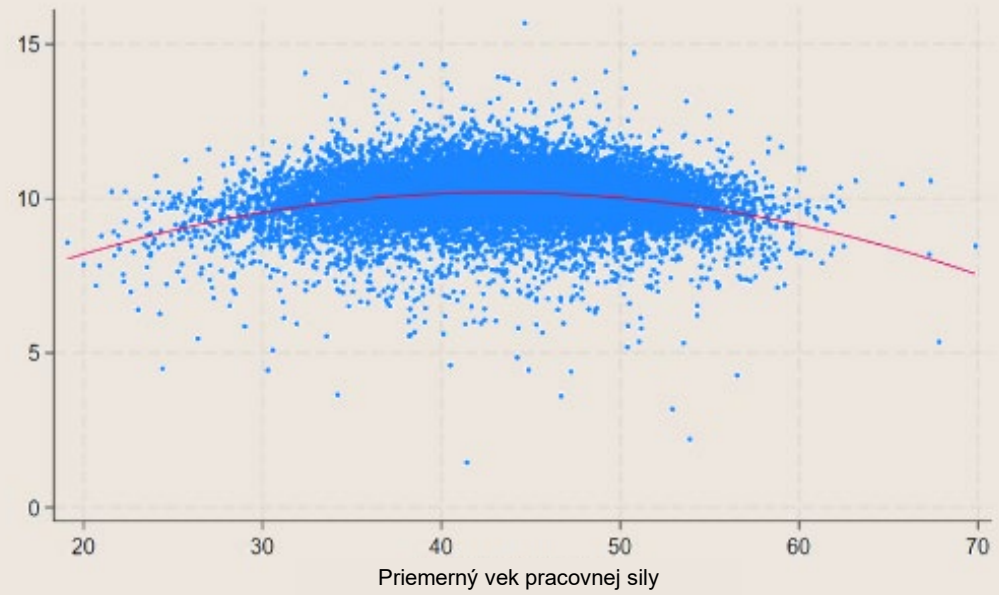
Pomalší rast pracovnej sily znižuje potreby investícii do produktívneho kapitálu a má tendenciu znižovať r*.

Dlhšia kariéra si vyžadujú zdravie a vzdelávanie

Starnutie môže ovplyvniť produktivitu

Produktivita firiem dosahuje vrchol pri priemernom veku pracovnej sily 42 rokov

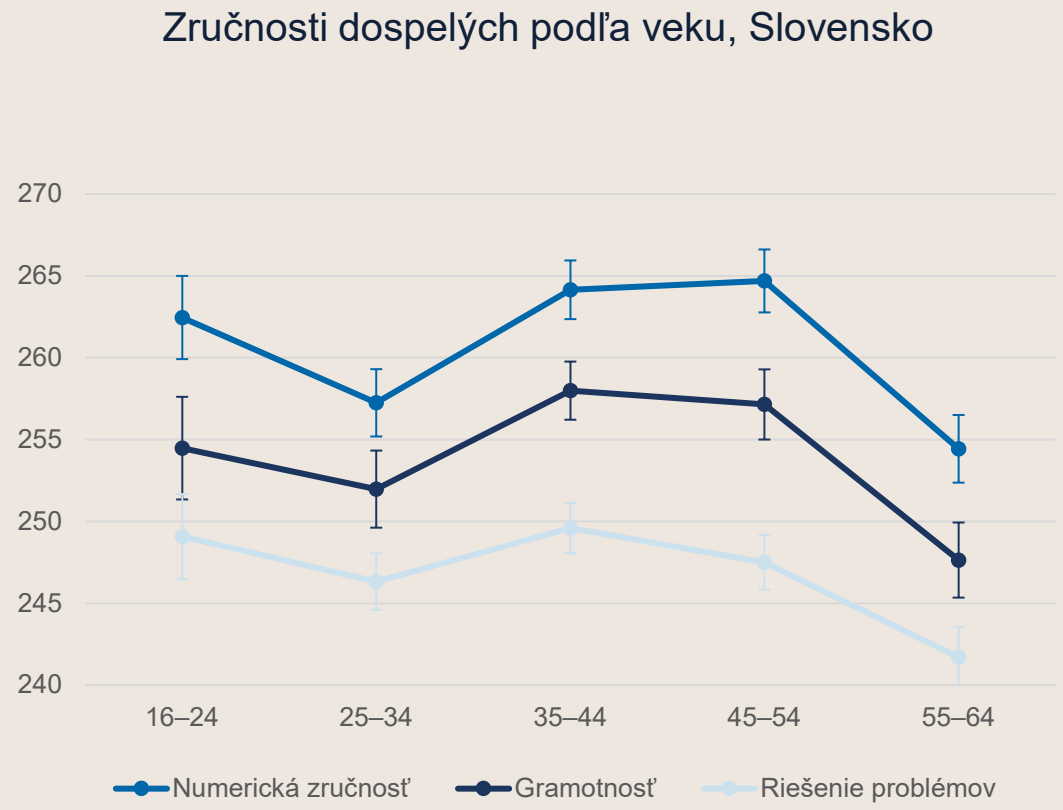
Produktivita a vek pracovnej sily, Slovensko
(Logaritmus pridanej hodnoty na zamestnanca, 2023)

Produktivitu neurčuje vek, ale schopnosť prispôsobiť sa

Samotný vek neurčuje produktivitu

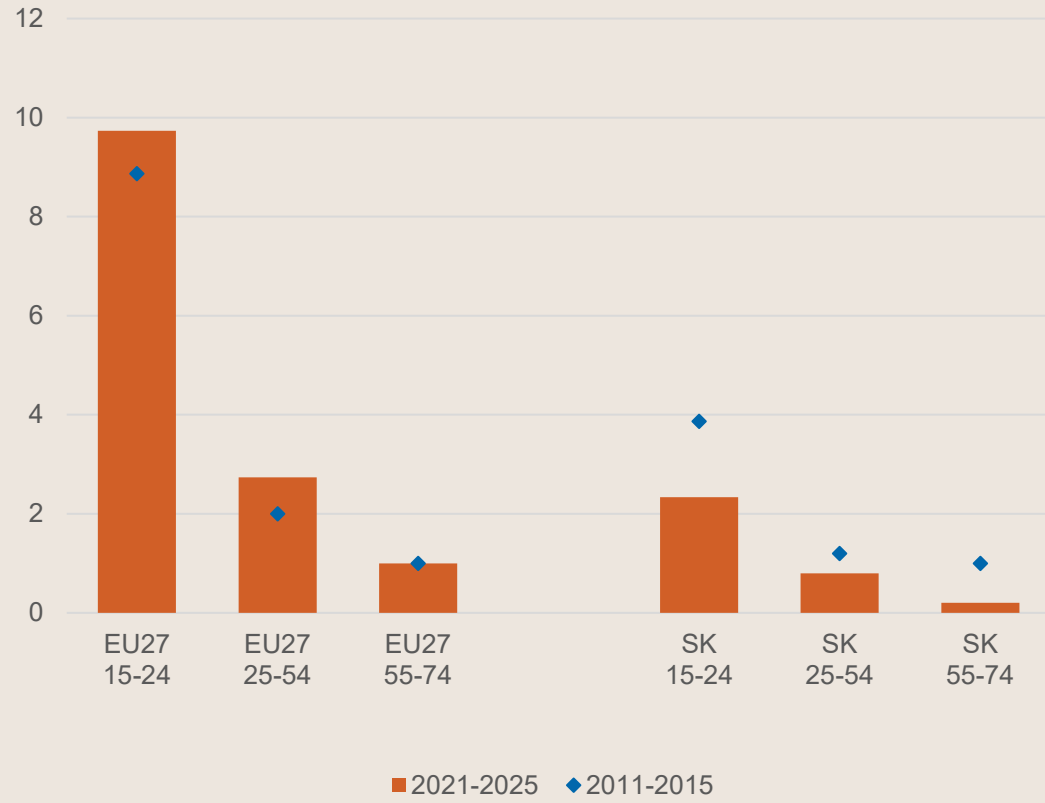
Adaptácia môže zlepšiť výsledky

Rozdiely medzi generáciami odrážajú vek aj špecifiká jednotlivých generácií.

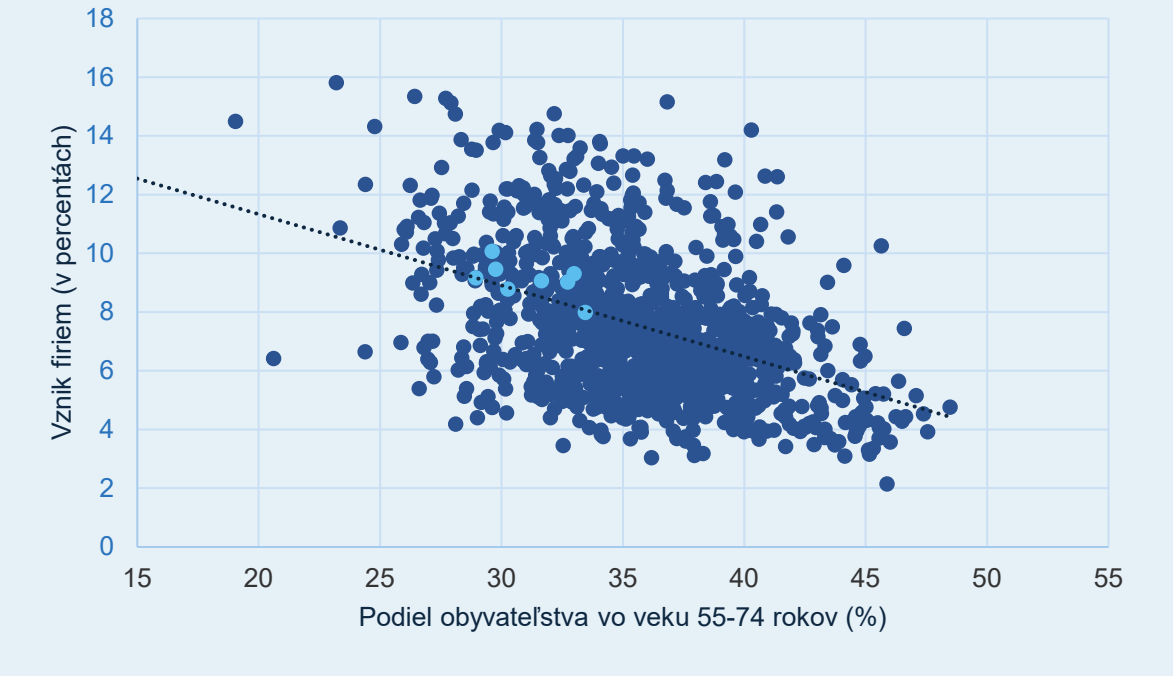
Starnutie môže oslabiť dynamiku trhu práce

- Ľudia na Slovensku menia prácu len zriedka bez ohľadu na vek.
- U nás ľudia menia prácu čoraz menej, v EÚ naopak viac.

Starnutie môže oslabiť chuť podnikať

Vznik podnikania a starnutie

Staršie regióny majú tendenciu vytvárať menej firiem

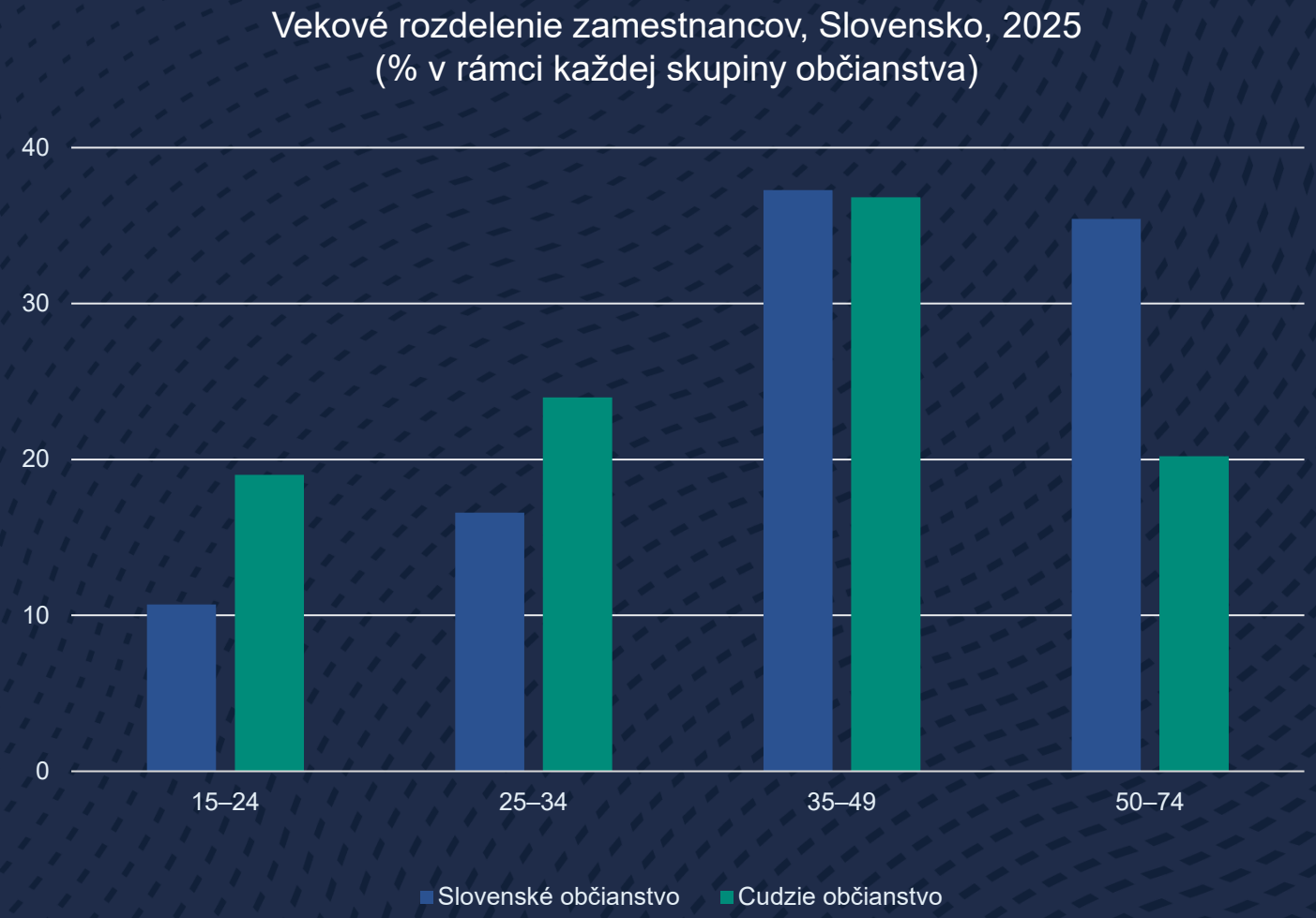
Starnutie ľudí môže spomaliť vznik nových firiem a rast regiónov.

Správni ľudia na správnych miestach podporujú rast

Dostupné bývanie, rekvalifikácie a pomoc pri hľadaní práce uľahčujú prechod do lepších zamestnaní.

Migrácia môže zmierniť niektoré dôsledky starnutia

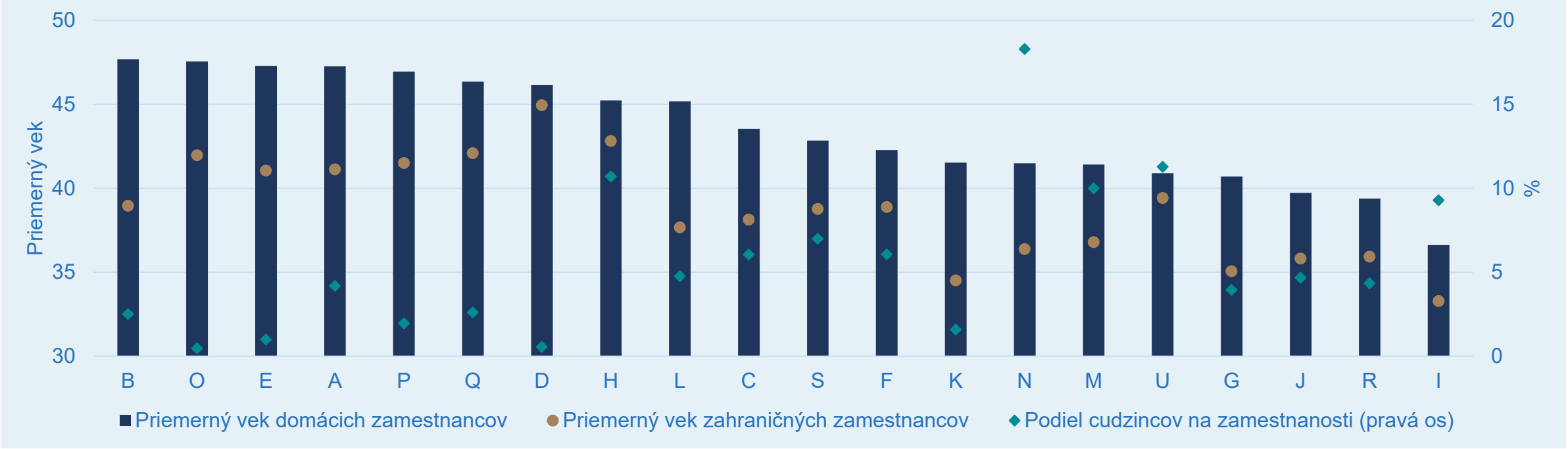
Zahraniční zamestnanci sú zvyčajne mladší

Migrácia pomáha, no starnutie populácie nevyrieši

- Pracovníci zo zahraničia neprichádzajú najmä tam, kde je starnutie najväčším problémom.
- Migrácia bude prínosnejšia, ak bude smerovať tam, kde pracovníci chýbajú najviac.

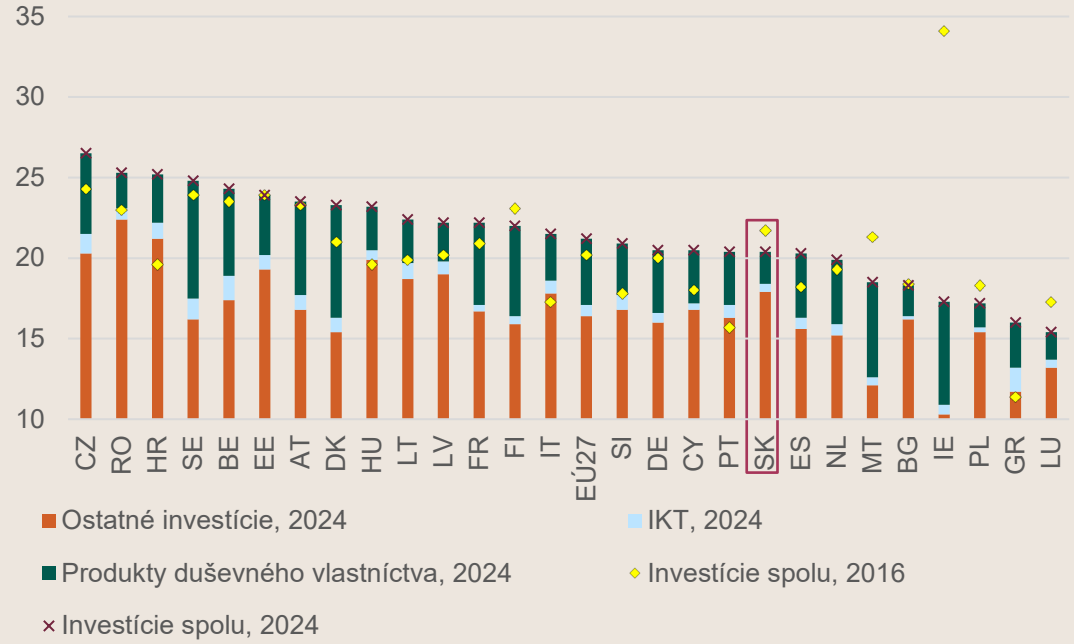
Vek zamestnancov a zamestnanosť cudzincov podľa odvetví, 2025 [1]

Investície a podnikový výskum zostávajú slabé

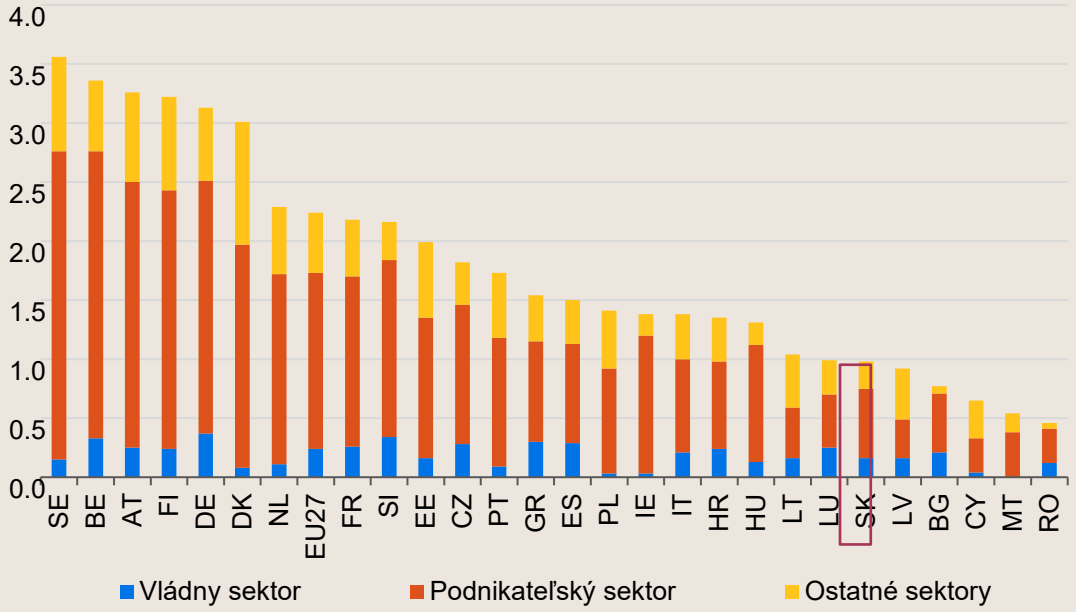
Do technológií a inovácií investujeme približne o polovicu menej než EÚ (2,5 % HDP vs. 4,8 %).

Investície do budúceho rastu
(% HDP) [1]

Zaostávanie vo výskume sa sústreďuje v podnikoch. Ich výdavky na výskum a vývoj dosiahli 0,6 % HDP oproti 1,5 % v EÚ.

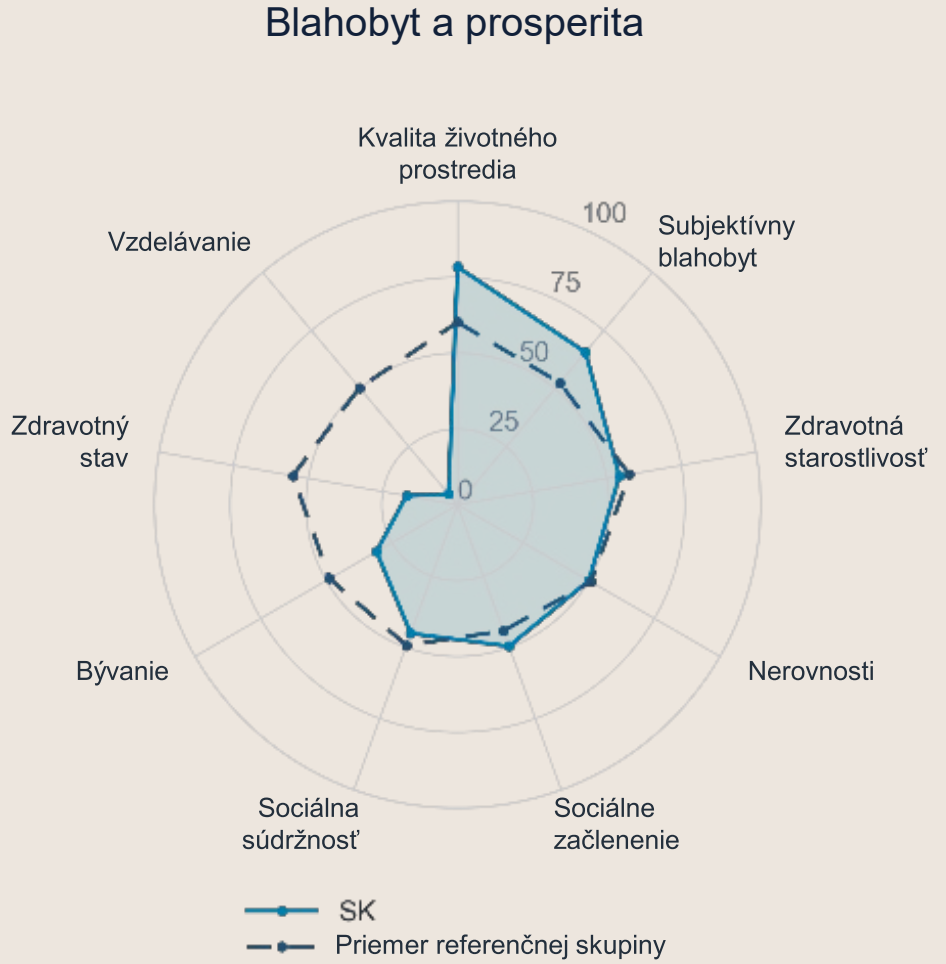
Výdavky na výskum a vývoj, 2024
(% HDP) [2]

Rýchlejší rast si vyžaduje zručnosti, zdravie a mobilitu

Vzdelávanie a zdravie populácie vykazujú veľké nedostatky

Za priemerom sa skrývajú výrazné rozdiely

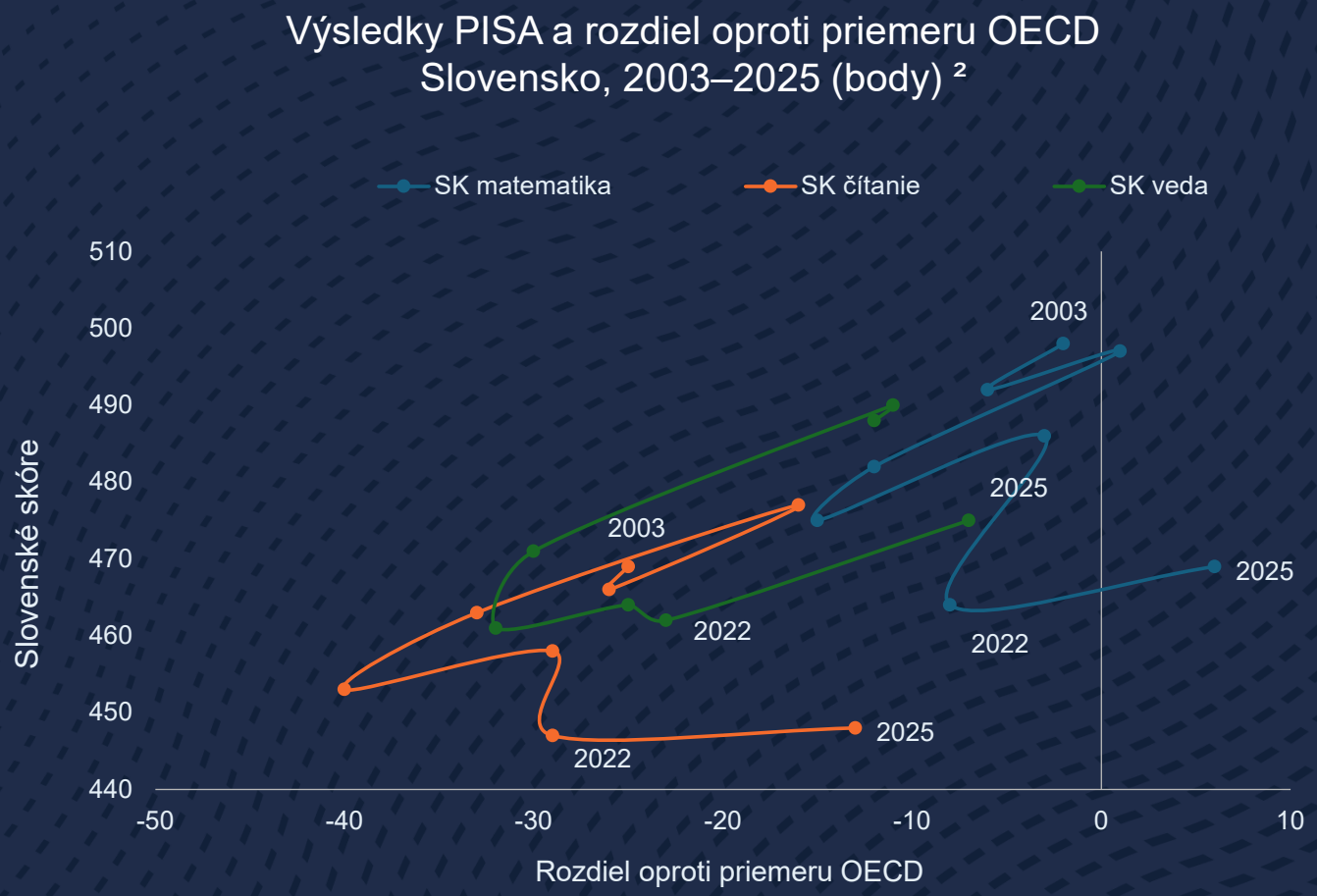
Zdroj: výpočty NBS.

Obrat je na dosah

Najnovšie študijné výsledky ukazujú malé zlepšenie

Po desaťročí poklesu mierne zlepšenie v roku 2025

Najväčšou výzvou je čítateľská gramotnosť

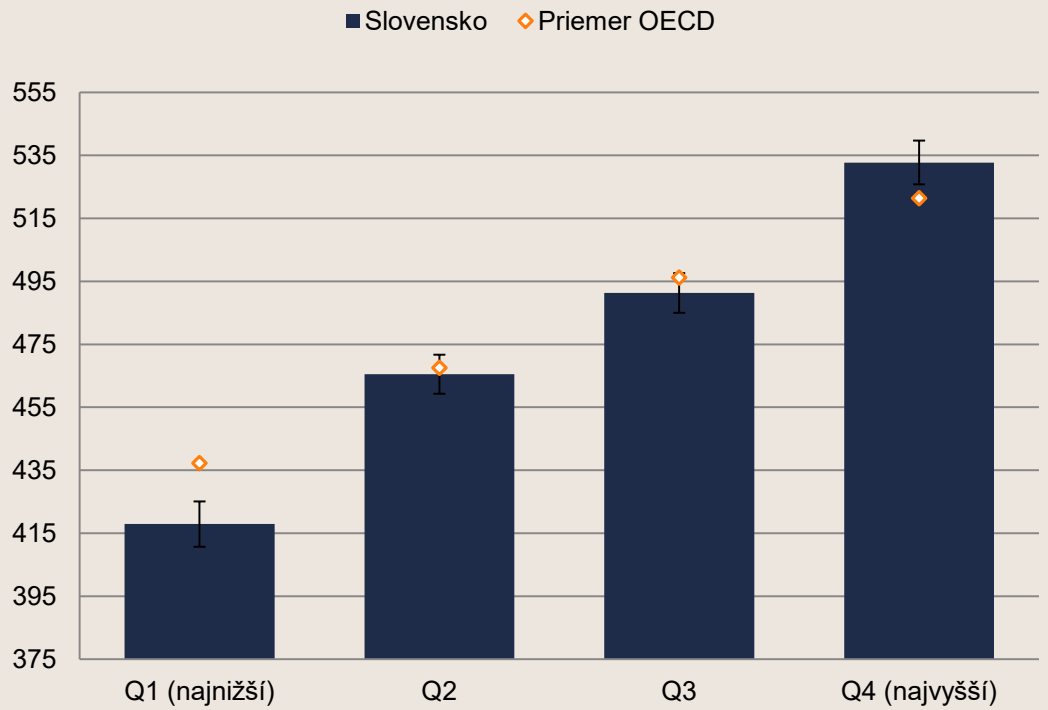

Nie všetci majú rovnaké šance na kvalitné vzdelanie

Výsledky vo vzdelávaní stále výrazne ovplyvňuje rodinné prostredie

Žiaci z chudobnejších pomerov zaostávajú za rovesníkmi z krajín OECD

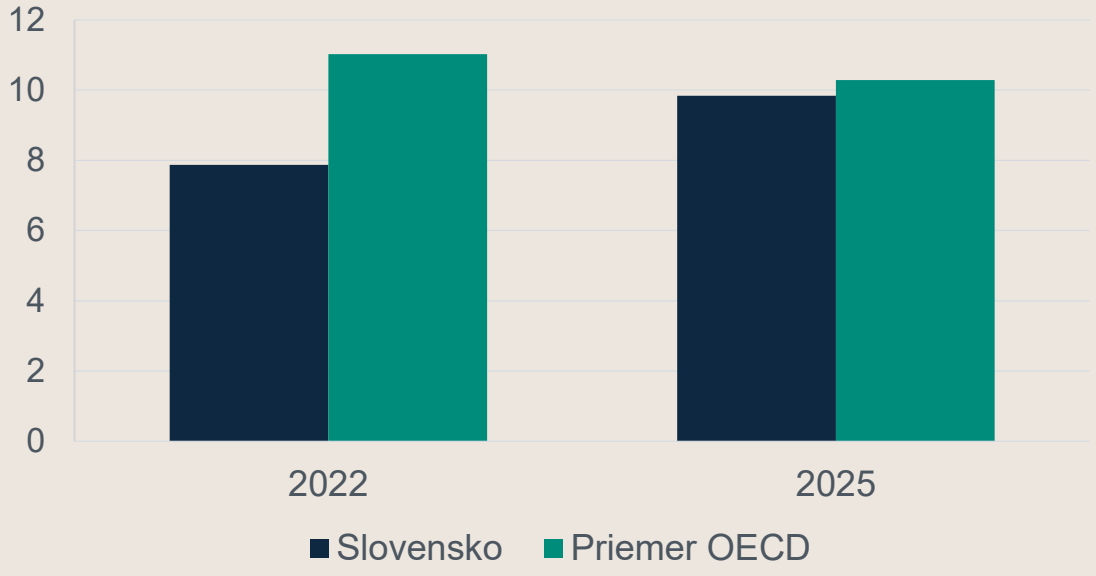
PISA: vplyv rodinného zázemia na výsledky žiakov (priemer z matematiky a prírodných vied, 2025, body)

Najlepšie výsledky majú žiaci z dobrých pomerov

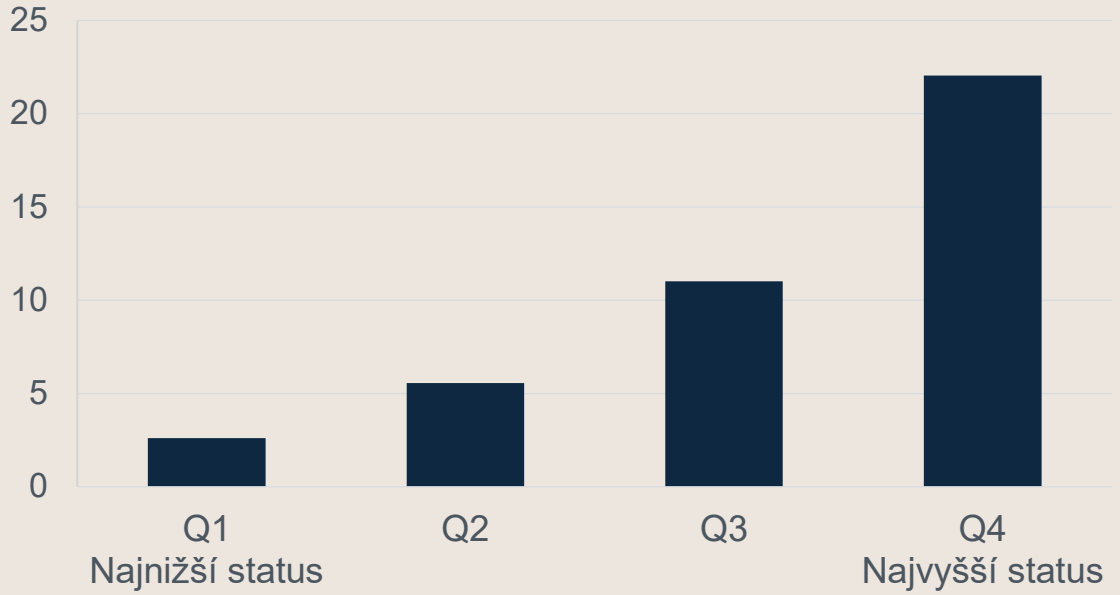
Podiel žiakov s najlepšími výsledkami sa priblížil priemeru OECD. V roku 2025 dosiahol na Slovensku 9,8 %, v OECD 10,3 %.

Žiaci s najlepšími výsledkami: Slovensko a OECD
(% žiakov, priemer matematiky a prírodných vied) [1]

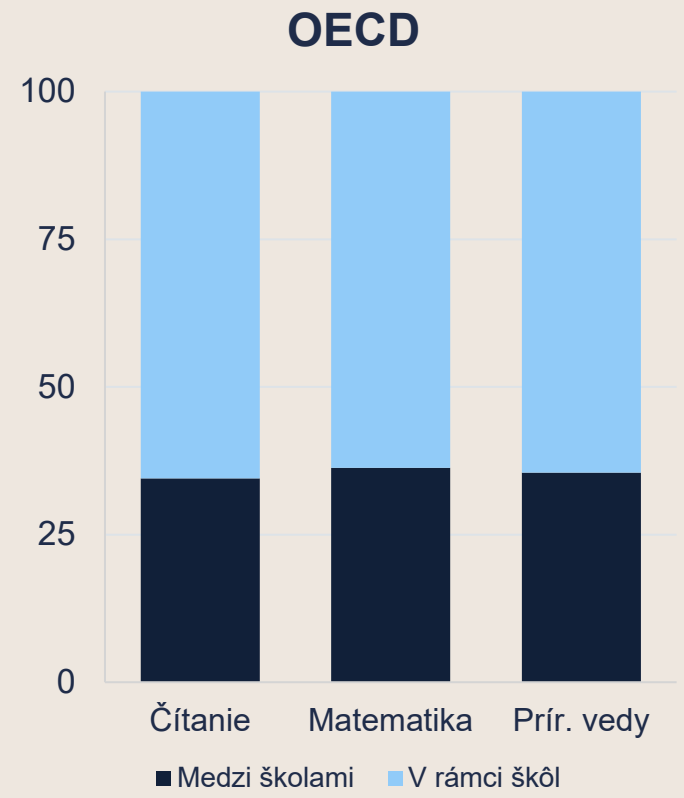

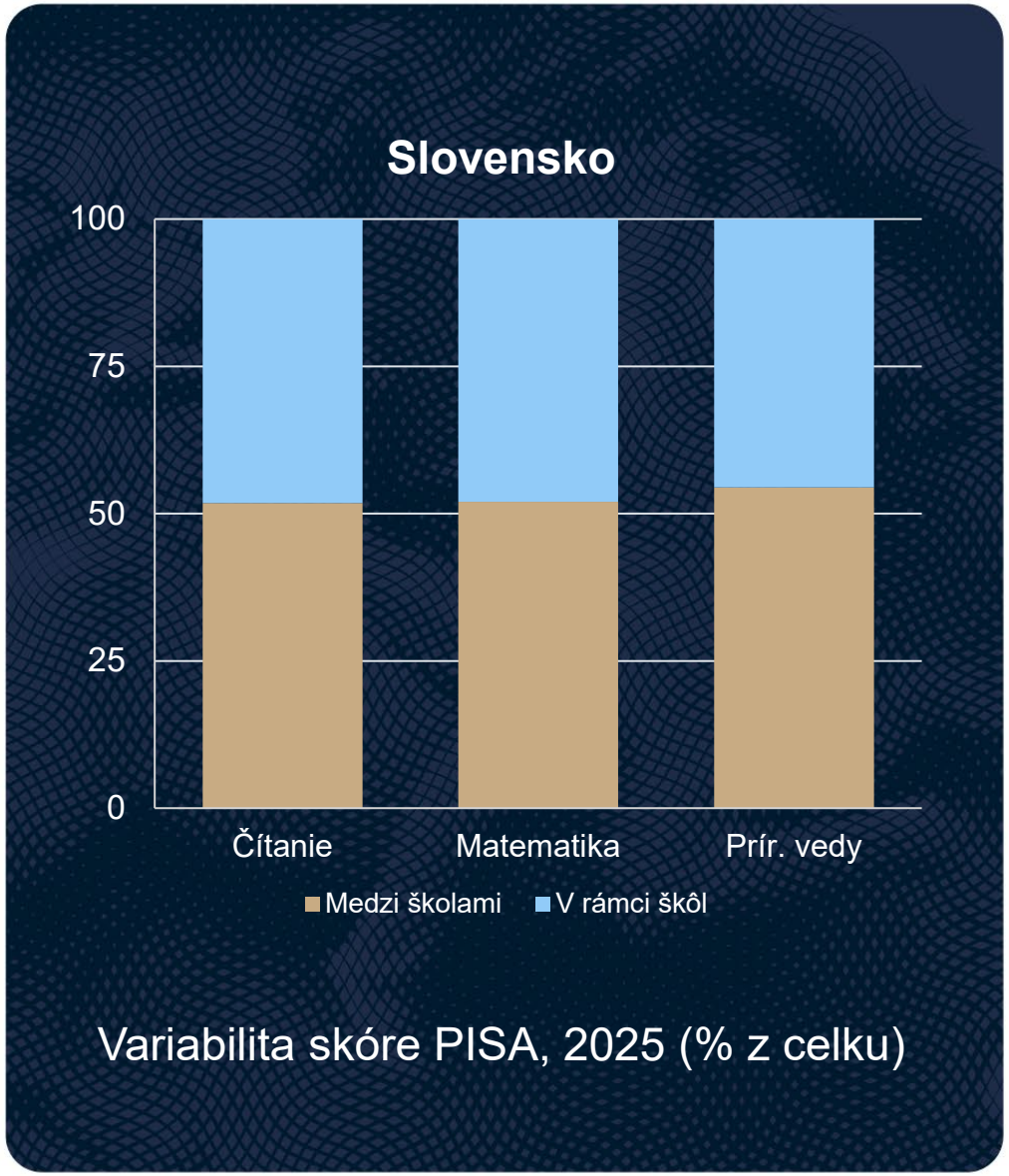
Sociálne zázemie stále predurčuje úspech. Cielená podpora podpora vo výučbe môže rozšíriť okruh úspešných žiakov.

Najlepšie výsledky podľa sociálneho zázemia, 2025
(% žiakov v každom socioekonomickom kvartile) [1]

Rozdiely medzi školami vytvárajú nerovnosti

Variabilita skóre PISA, 2025 (% z celku)

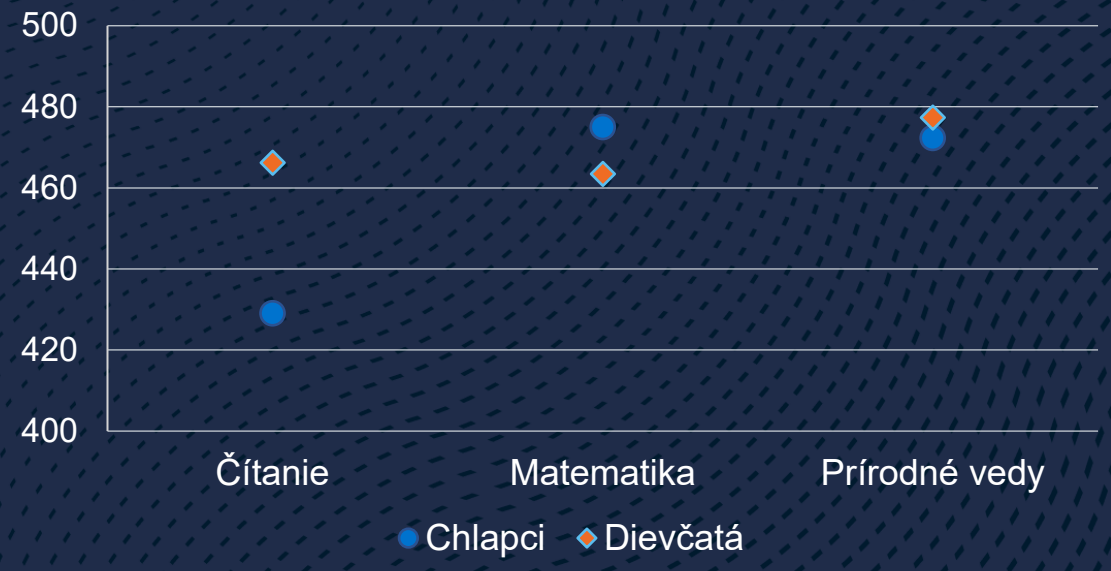
Viac ako polovicu rozdielov vo výsledkoch PISA súvisí s tým, ktorú školu žiak navštevuje.

Školy, ktoré čelia najväčším výzvam, potrebujú pozornosť a podporu.

Muži a ženy dosahujú v dospelosti podobnú úroveň zručností

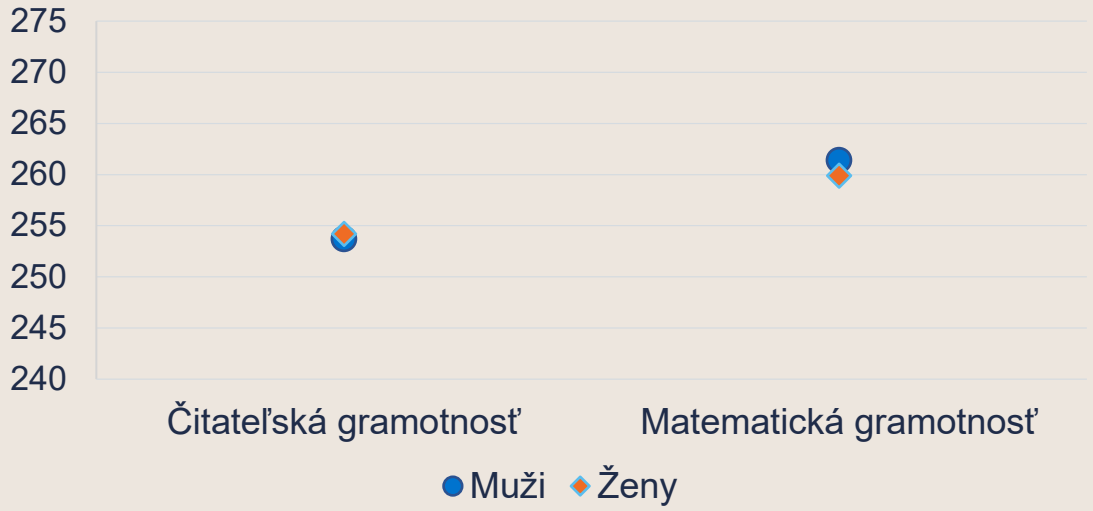
Vo veku 15 rokov v čítaní vedú dievčatá. V PISA 2025 je rozdiel 37 bodov, zatiaľ čo chlapci vedú v matematike o 11,5 bodu.

Zručnosti 15-ročných, Slovensko
(výsledky PISA 2025, body) [1]

Čitateľská a matematická gramotnosť dospelých je u mužov a žien podobná. Dostupná starostlivosť o deti, flexibilná práca a rekvalifikácia môžu ženám pomôcť lepšie využiť kvalifikáciu.

Zručnosti dospelých, Slovensko
(výsledky PIAAC 2023, body, vek 16–65) [2]

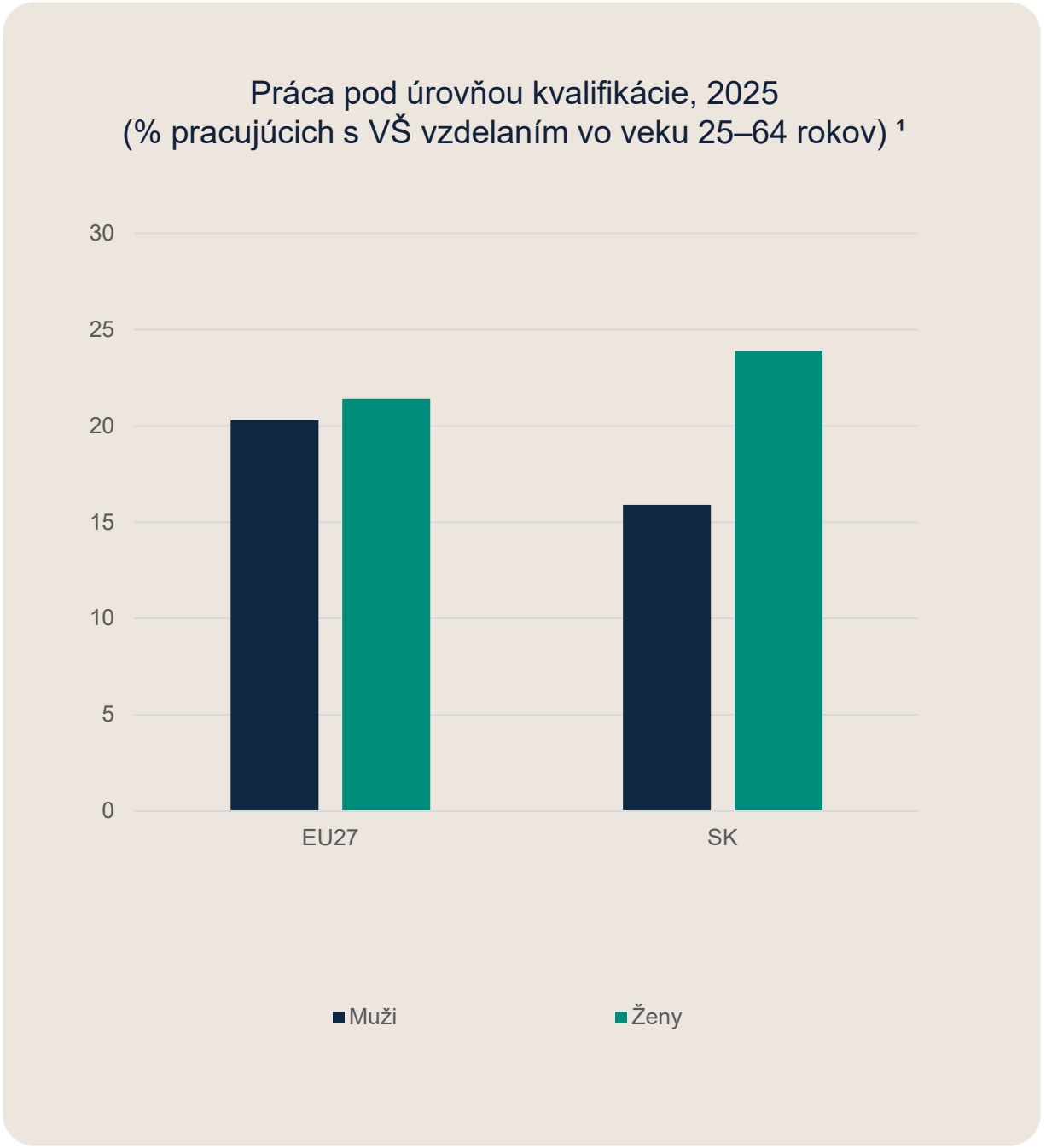

Ide o rôzne zisťovania, škály a kohorty. Porovnanie nesleduje tých istých ľudí od školy do dospelosti.

AI zvyšuje dôležitosť schopnosti prispôsobiť sa

- **Ženy čelia väčšiemu nesúladu v kvalifikáciách.**

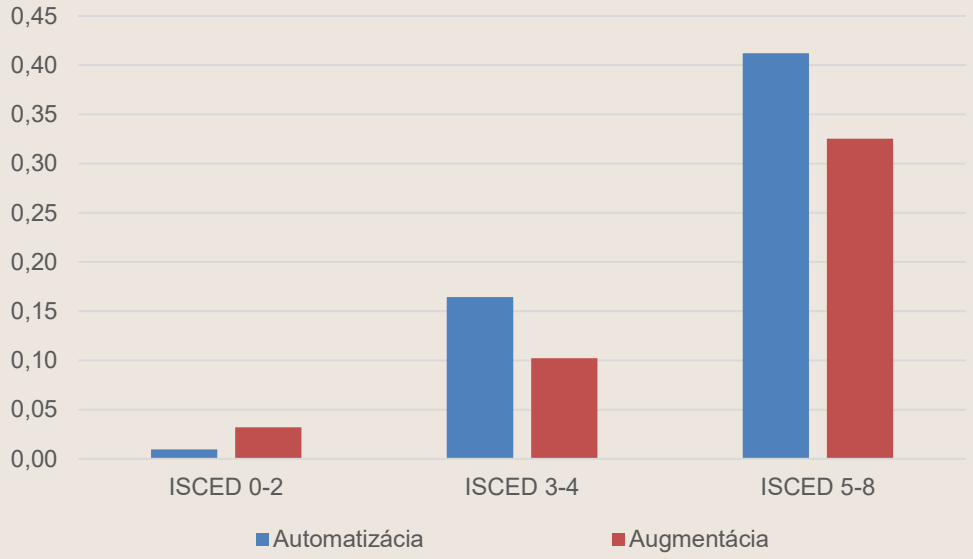
- Takmer štvrtina absolventiek nevyužíva svoju kvalifikáciu naplno

AI zvyšuje hodnotu adaptability

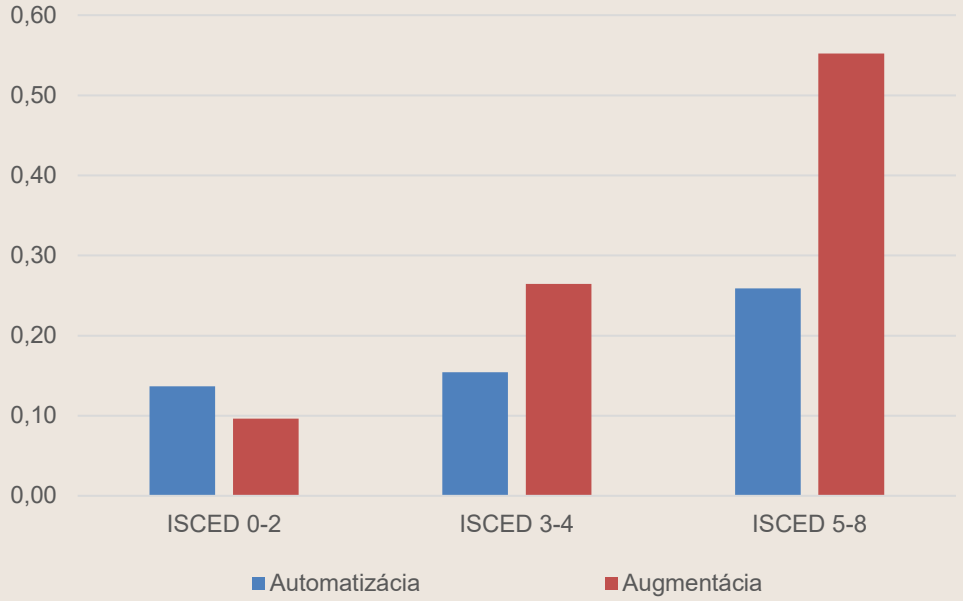
Potenciál AI pri práci vysokoškolákov sa medzi krajinami líši. Na Slovensku prevažuje automatizácia úloh, v Česku podpora práce pomocou AI.

Slovensko: potenciálny vplyv AI podľa vzdelania (podiel zamestnaných v danej skupine) [1]

AI nemusí brať pracovné miesta, dôležité budú zručnosti, organizácia práce a rekvalifikácia.

Česko: potenciálny vplyv AI podľa vzdelania (podiel zamestnaných v danej skupine) [2]

Čo rozhodne o ďalšom dobiehaní priemeru EÚ

Vyššia prosperita v meniacom sa svete

Podporovať investície a inovácie

Posilniť podnikový výskum a vývoj, zavádzanie technológií a investície do znalostí a know-how

Rozvíjať zručnosti a využívať ich efektívnejšie

Zlepšiť výsledky vzdelávania, udržať talenty a znížiť nesúlad zručností a práce

Podporovať mobilitu pracovnej sily a dynamiku podnikania

Zlepšiť súlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce, prístup k bývaniu a verejným službám, zároveň uľahčiť vznik firiem

Podporiť dlhší pracovný život v zdraví s vyššou produktivitou

Spojiť prevenciu, prispôsobenie pracovísk a efektívne celoživotné vzdelávanie

© 2026

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

NBS je tiež zastúpená:

Múzeum mincí a medailí v Kremnici
5peňazí
Nadácia NBS
Inštitút bankového vzdelávania